

APOTEKENS HJÄRT- PROGRAM



APOTEKENS HJÄRTPROGRAM

Hjärt- och kärlsjukdomar är den största sjukdomsgruppen som orsakar för tidig död och den fjärde största gruppen som orsakar arbetsförmåga. Vården av dessa sjukdomar orsakar samhället de största direkta vårdkostnaderna, och nästan 1,5 miljoner finländare får årligen ersättning för mediciner som behövs i denna vård. Hjärt- och kärlsjukdomarna kan påverkas med effektivt förebyggande och vård.

Syftet med Apotekens hjärtprogram är att främja en lyckad vård av hjärt- och kärlsjukdomar samt identifiera och stödja kunder som har förhöjd risk att insjukna. I programmet koncentrerar man sig på de vanligaste hjärt- och kärlsjukdomarna och riskfaktorerna bakom dem. Inom ramen för programmet säkerställer man apotekens farmaceutiska personals starka kompetens i vården och förebyggandet av hjärt- och kärlsjukdomar samt stärker det lokala samarbetet mellan apoteken och annan hälso- och sjukvård samt patientorganisationer. Med samarbete garanteras enhetliga tillvägagångssätt och enhetlig rådgivning genom patientens hela vårdkedja vilket bidrar till en framgångsrik vård.

Apotekens hjärtprogram startades år 2005 för att stödja **Finlands hjärtförbunds verksamhetsprogram** i syfte att främja finländarnas hjärt- och kärllhälsa och programmet stödjer bra även **projekthelheten Ett liv**, som drivs gemensamt av **Diabetesförbundet, Hjärtförbundet och Hjärnförbundet**.

Apotekens hjärtprogram är en långsiktig helhet som ger riktlinjer åt verksamheten. Finlands Apotekarförbund koordinerar verksamheten nationellt i samarbete med Hjärtförbundet, informerar apoteken om aktuella ärenden och anordnar utbildning. Om egentliga verksamhetsätt och -modeller överenskomms lokalt.

Apoteken främjar hjärt- och kärllhälsa i samarbete med annan hälsovård och organisationer.

Hjärtkontaktpersonerna på apoteken

Ett apotek som deltar i Hjärtprogrammet utser minst en farmaceut eller provisor bland sin personal till hjärtkontaktperson som ansvarar för genomförandet av programmet. Hjärtkontaktpersonen sätter sig in i förebyggandet och vården av hjärt- och kärlsjukdomar samt koordinerar apotekets kompletterande utbildning och arbetsplatsutbildning i anslutning till hjärt- och kärlsjukdomar.

Kontaktpersonen främjar det lokala samarbetet mellan läkare, apotek och vårdpersonal och fungerar som en länk mellan apoteket och andra lokala aktörer. Kontaktpersonen bekantar sig också med den regionala hjärtföreningen och annan organisationsverksamhet och kartlägger samarbetsmöjligheter.

Lokalt samarbete

Samarbete med annan lokal hälso- och sjukvård och patientorganisationerna samt med andra aktörer är en förutsättning för vård och förebyggande av hjärt- och kärlsjukdomar. Genom att möta olika aktörer och bekanta sig med deras uppgifter och utbud av tjänster blir det klarare, hur förebyggandet, vården och rehabiliteringen har anordnats på orten. Genom att komma överens om lokala verksamhetsmodeller och kundrådgivningssäkerställer man enhetligheten och omfattningen av den information som ges åt kunden. Hjärtkontaktpersonen eller de lokala apotekens kontaktpersoner tillsammans kan vara i samarbete som initiativtagare.



Hjärtkontaktpersonen skall

SÄTTA SIG IN I vården av hjärt- och kärlsjukdomar samt koordinera apotekets kompletterande utbildning och arbetsplatsutbildning i anslutning till hjärt- och kärlsjukdomar.

FRÄMJA det lokala samarbetet mellan läkare, apotek och vårdpersonal och fungera som en länk mellan apoteket och andra aktörer.

BEKANTA SIG med den regionala patientorganisationsverksamheten och kartlägga samarbetsmöjligheter. Apotekens kontaktpersoner för folkhälsa samarbetar i mån av möjlighet för att genomföra alla folkhälsoprogram på apoteket.

Livsstilsstyrning och identifiering av personer som har förhöjd risk att insjukna.

Apoteken har rikligt med kundkontakter, och på apoteket når man också sådana människor som inte använder andra hälsovårdstjänster. Apotekens livsstilshandledning stödjer speciellt **rökslut, hälsosam kosthållning, viktkontroll** och **ökad motion**. Som stöd för personlig handledning erbjuder apoteket högklassigt material, som det kan skaffa till exempel från organisationerna. Till apoteket kan samlas information om lokala stödgrupper som syftar till livsstilsförändringar, kamratstödsverksamhet samt tjänster till vilka man kan hänvisa kunder vid behov.

I förebyggandet av hjärtsjukdomar är det viktigt att i stället för enskilda mätningar fästa uppmärksamhet vid bedömningen av totalrisken med artärsjukdomar. Kunden uppmuntras att utreda riskfaktorerna, t.ex. blodtryck-, kolesterol- och blodsockervärdena, som påverkar uppkomsten av artärsjukdomar. Som en del av bedömningen av helhetsrisken eller uppföljningen av vården kan man på apoteken mäta blodtrycket. Blodtrycket mäts och rådgivning ges av en hälso- och sjukvårdsutbildad person. Blodtrycksvärdena registreras för kunden för uppföljning. Vid behov hänvisas kunden till annan hälso- och sjukvård.

På flera apotek kan man också göra andra mätningar eller tester i anslutning till livsstil eller riskfaktorer. Vanligtvis sker sådan verksamhet i samband med **kampanjer, evenemang** eller **temadagar** som arrangeras i sam-

arbete med annan hälsovård eller tillsammans med patientorganisationer. **Den nationella hjärtveckan** är den mest kända av dessa kampanjer. Man kan anordna mätning- och rådgivningstillfällen i samarbete med det lokala hjärtområdet eller den lokala hjärtföreningen. Då utförs mätningarna och totalriskbedömningen av hjärtorganisationens hälso- och sjukvårdsutbildade personer.

Stöd för framgångsrik läkemedelsbehandling

Framgångsrik behandling och följsamhet till behandlingen är resultat av ett samarbete mellan patienten och alla behandlande aktörer och kräver ständig uppmärksamhet. Speciellt i början av behandlingen behöver patienten mångsidig information för att omfatta behandlingens principer och vara följsam till behandlingens mål. Också en hjärt-kärlpatient som genomgår långvarig läkemedelsbehandling behöver kontinuerligt stöd och motivering. Detta förutsätter ett bra samarbete mellan hälso- och sjukvårdens olika verksamhetsställen. Den information som förmedlas till kunden måste vara enhetlig på alla verksamhetsställen.

Människor som är under regelbunden läkemedelsbehandling går oftare på apotek än på andra hälso- och sjukvårdens verksamhetsställen. En hjärt-kärlpatient eller dennes anhörig kommer till apoteket minst fyra gånger om året. Sålunda har apoteket bra möjligheter att försäkra sig om att kunden är på det klara med rätt och säker användning av sin medicin och följsam till

behandlingen. I växelverkan med kunden går man igenom läkemedelsbehandlingen och de saker som påverkar den.

Den farmaceutiska personalen ska handleda kunden i frågor som gäller användningen av medicinen. Med kunden går man igenom medicinens verkan samt, hur, när och hur länge medicinen skall användas. Det är viktigt att betona att **hälsosamma levnadsvanor stöder läkemedelsbehandlingen och främjar uppnåendet av behandlingens mål**. Det är också bra om kunden får veta om läkemedlets vanligaste biverkningar och hur man ska gå tillväga om sådana förekommer. I valet av egenvårdsmediciner tar man i beaktande kundens sjukdom och annan medicinering, så att man kan undvika skadlig interaktion.

Det är viktigt att diskutera uppföljningen av vården. På apoteken uppmanar man till egen uppföljning av blodtrycket och säkerställer att kunden känner till blodtryckets målvärden. I de flesta apotekens produkturval finns pålitliga blodtrycksmätare som är lämpliga för hemmabruk och vilkas rätta användning man ger råd om.

Uppföljning av totalmedicineringen

Läkemedelsbehandlingen är alltid individuellt skräddarsydd. På den inverkar sjukdomen och dess svårighetsgrad, patientens andra sjukdomar, riskfaktorer samt vårdens kostnader. Ofta behövs det kombinationsvård för att uppnå vårdens mål. Antalet sjukdomar och mediciner



ökar också med åldrandet. Samtidigt ökar risken för läkemedelsinteraktion och dubbelmedicinering.

Med hjälp av informationen på apoteken kan man följa upp kundens läkemedelsbehandling. Apoteken har också beredskap för **kontroll av läkemedelsinteraktion**. I en problemsituation kan man söka efter lämpliga lösningar för en lyckad läkemedelsbehandling i samarbete med kunden, läkaren och vårdpersonalen. I många apoteks tjänsteurval finns också separata tjänster som kan bokas för kontroll av medicineringshelheten och för stöd för läkemedelsbehandlingen såsom **tjänsten som påminner om medicintagandet, tjänsten för kontroll av medicineringen** samt **totalbedömningen av läkemedelsbehandlingen**.

APOTEKETS UPPGIFTER I FÖREBYGGANDE OCH VÅRD AV HJÄRT- OCH KÄRLSJKDOMAR

LÄKEMEDELSRÅDGIVNING

- Rådgivning om läkemedel och läkemedelsbehandling och motivering för rätt användning av mediciner och uppföljning av behandlingen.
- Uppföljning av läkemedelsbehandlingen genomförande och lösning av eventuella problem i samarbete med den behandlande läkaren och kunden.
- Hänvisning till skötarens eller läkarens mottagning vid behov.
- Sällning av dubbelmedicineringar och läkemedelsinteraktion.
- Rådgivning om ekonomiskt förnuftiga tillvägagångssätt i anskaffningen av läkemedel.
- Beaktande av sjukdom och regelbunden medicinering vid val av lämpligt preparat för egenvård.

LIVSSTIL

- Motivering för rökslut.
- Information om betydelsen av hälsosam diet, viktkontroll och motion i förebyggandet och vården av sjukdomar.

- Stöd för ändring av levnadssätt bl.a. genom att informera om lokal verksamhet och genom att utnyttja material som passar för ämnet.
- Identifiering och vårdhänvisning av dem som har förhöjd risk att insjukna.

SAMARBETE

- Överenskommelse om lokala verksamhetsmodeller tillsammans med annan hälso- och vård och organisationer.
- Deltagande i förebyggande verksamhet mot hjärt- och kärlsjukdomar tillsammans med andra aktörer på orten.
- Information om hjärtföreningens och andra organisationers verksamhet och säkerställandet av tillgången på material om denna verksamhet.



www.apteekkariliitto.fi

Finlands Apotekarförbund
Lilla Robertsgatan 14
00120 Helsingfors
Tfn 010 6801 400
Fax 09 647 167



Suomen Sydänliitto ry
Finlands Hjärtförbund rf

www.sydanliitto.fi
www.yksielama.fi

Finlands Hjärtförbund rf
Åldermansvägen 8
00620 Helsingfors
Tfn 09 752 7521
Fax 09 7527 5250